T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tez Yöneticisi
Doç. Dr. Cem KURT

EDİRNE İLİ MERKEZ ORTAOKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hakkı TOKSÖZ

Referans no: 10442487

EDİRNE-2023

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tez Yöneticisi
Doç. Dr. Cem KURT

EDİRNE İLİ MERKEZ ORTAOKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hakkı TOKSÖZ

Destekleyen kurum:

EDİRNE-2023

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimime başlamam ve bu zorlu süreci tamamlamamda her türlü desteğini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Cem KURT'a verilerin istatistiksel analizini yapan Doç. Dr. Umut CANLI'ya, tez yazım sürecindeki katkılarından dolayı Doç. Dr. Fuat ERDUĞAN'a, teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ VE AMAÇ 1

GENEL BİLGİLER 4

- **BEDEN EĞİTİMİ** 4
- **SPOR** 5
- **BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN ÖNEMİ** 5
- **İLK ÖĞRETİM OKULLARINDA BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ** 6
- **TUTUM** 6
- **TUTUMLARIN OLUŞMASI** 7
- **TUTUMUN TEMEL ÖGELERİ** 8
- **ZİHİNSEL ÖGE** 8
- **DUYUŞSAL ÖGE** 8
- **DAVRANIŞSAL ÖGE** 9
- **TUTUMLARIN ÖLÇÜLMESİ** 9
- **TUTUM ÖLÇEKLERİ** 10

GEREÇ VE YÖNTEMLER 11

BULGULAR 14

TARTIŞMA 22

SONUÇLAR 29

ÖZET 31

SUMMARY **33**
KAYNAKLAR **35**
ÖZGEÇMİŞ **43**
EKLER

SİMGE VE KISALTMALAR

LGS : Liselere Giriş Sınavı

GSB : Gençlik ve Spor Bakanlığı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

VKİ : Vücut Kütle İndeksi

GİRİŞ VE AMAÇ

Hem bedenin hem de kişiliğin eğitimi olmasının yanında organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olan beden eğitimi aynı zamanda genel eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçasıdır. Diğer bir ifadeyle beden eğitimi; bireylerin toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı, yaratıcı ve üretken olarak yetişmeleri için en önemli araçtır (1).

Eğitim, toplumlar açısından vazgeçilmez bir unsurdur. Bireyin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde entegre olmasına eğitim yardımcı olmaktadır. Bu durumda burada en büyük görev eğitimcilerindir. (2).

Beden Eğitimi; bireyi yalnız bir yönden değil motor, zihinsel ve duygusal yönden bir bütün olarak geliştirmeyi hedefleyerek bireyin bedenen sağlıklı olmasını sağlamaktır (3).

Hayat boyu sağlıklı olmada önemli rol üstlenmesinden dolayı beden eğitimi, ulusal ve uluslararası literatürde oldukça popüler olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Bunu sağlamada spor eğiticilerinin yarattığı öğrenme ve öğretme iklimi kritik öneme sahiptir (4).

Birçok bilim insanı, içinde yaşadığı toplum yapısından esinlenerek sporun amacının ne olması gerektiği ile ilgili görüşler ortaya koymuşlardır. Yapılan çalışmaların sonucunda karşımıza beden eğitimi dersine yönelik tutumunun nasıl geliştirilebileceğidir.(5).

Tutum, bireyin nesne veya olaya karşı örgütlendiği davranışsal, zihinsel ve duygusal tepki verme ön eğilimidir. Beden eğitimi dersi etkinliklerinin verimli gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin bu derse karşı olumlu tutum sergilemeleri önemlidir (6).

Geçmişten bugüne geçen sürede öğrencilerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarını inceleyen pek çok bilimsel çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların ortak amacı, olumsuz tutum

geliştiren öğrencilerin olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmak ve onların bu konudaki algılarını değiştirmektir (7).

Ergenliğe giriş döneminde içinde bulunan ve ilköğretim ikinci kademesi olarak anılan ortaokul öğrencilerinin LGS'ye hazırlık yaptıkları bu dönemde akademik dersler de onlar için büyük önem arz etmektedir. Çünkü iyi bir üniversiteyi kazanmanın yolunun iyi bir lisede eğitim görmekten geçtiğini düşünecek olursak LGS ile alım yapan bir liseyi kazanmak bu dönem öğrencileri için hayati önem taşımaktadır. Edirne ili merkez ilçesinde daha önce böyle bir çalışma yapılmamış olması sebebiyle böyle bir araştırma yapmayı tercih ettik. Bu araştırma sonucunda elde edilecek verilerle olumsuz tutum sergileyen öğrenciler tespit edilmesi halinde, bu tutumlarını olumlu yöne çevirebilecek etkinliklerin gerçekleştirilebileceği ön görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı; Edirne ili merkez ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının öğrenci cinsiyeti, sınıf düzeyi, okul dışında spor yapıp yapmadığı, okullarında spor salonunun olup olmaması, ailenin eğitim düzeyi ve ailelerinin düzenli olarak spor yapıp yapmadığı gibi değişkenler bakımından karşılaştırılmasıdır.

Hipotezler

1. Ortaokulda öğrenim gören bireylerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı yaklaşımların da erkek öğrenciler lehine kayda değer bir farklılık vardır.

2. Ortaokulda öğrenim gören bireylerin sınıf düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında 7. Sınıfta öğrenim gören bireylerin lehine kayda değer bir farklılık vardır.

3. Ortaokulda öğrenim gören bireylerin okul dışında spor yapıp yapmama durumlarına göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında okul dışında spor yapanlar lehine kayda değer bir farklılık vardır.

4. Ortaokulda öğrenim gören bireylerin anne veya babasının düzenli olarak spor yapıp yapmamaları ile ilgili beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında anne ya da babası düzenli spor yapanlar lehine kayda değer bir farklılık vardır.

5. Ortaokulda öğrenim gören bireylerin okullarında kapalı spor salonu olup olmamasına göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarında kapalı spor salonu olanlar lehine kayda değer bir farklılık vardır.

Edirne ili merkez ilçesi ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerine uygulanan bu araştırmadan elde edeceğimiz verilerle öğrencilerin tutumlarında farklılaşmaya neden olan unsurların tespit edilmesi, olumsuz tutumlarının nedenlerini belirleyerek olumlu yönde değiştirebilecek çalışmaların planlanabileceğine katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

GENEL BİLGİLER

BEDEN EĞİTİMİ

Korumamız gereken toplumsal değerler ve ihtiyacımız olan fiziksel etkinlikler, beden eğitimi ve spor yoluyla etkin kullanılan kazanımlar ile eğitim sürecinde elde edilebilir (8).

Beden eğitimi, bireylerin toplumsal kurallara göre yaşaması, karşılıklı ilişkilere güzel örnekler oluşturması, insan haklarına saygılı, dürüst, entelektüel, zihinsel ve fiziksel olarak hareket ederek kendini geliştirmesi ve sağlıklı olması ile bağlantılıdır (9).

Beden eğitimi; bireyin sosyal, fiziksel, ruhsal ve bilişsel açıdan gelişimini sağlamak, günlük hayatın ve iş yaşamının temposuna uyum sağlamaktır. Ayrıca, beden eğitimi düzenli ve kurallı çalışmalar yaparak milli bilinç ve vatandaşlık duygularını kuvvetlendirmeyi amaçlamaktadır (10).

İyi planlanmış bir beden eğitimi dersini alan bireylerin hayatları boyunca fiziksel aktiviteye katılmalarını pozitif yönde etkilemekle birlikte öğrencilerin fiziksel aktiviteye düzenli katılımını desteklemelidir (11).

Beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin zihinsel ve duyuşsal gelişimine imkân sağlayan en önemli derslerden biri olmasının yanında bireyin fiziksel gelişimine olanak sağlayan tek ders olması gibi önemli bir işleve sahiptir (12).

Yaldız'ın İlköğretim düzeyinde beden eğitimi ve spor dersine ilişkin öğrencilerin ve ebeveynlerinin yaklaşımları ile ilgili yaptığı tezde Yamaner (13); beden eğitimini, ''fiziksel etkinlikler kişinin yalnız fiziksel yönünün gelişimine değil aynı zamanda bireyin ruhsal

gelişimine ve sosyal alanda yeteneklerini geliştirmesine önemli katkı sağlamaktadır.'' şeklinde tanımlamaktadır (13).

Beden eğitimi ve spor dersi öğretmenleri; öğrencilere vereceği çok yönlü katkının farkında olarak fiziksel faaliyetlere karşı farkındalık oluşturmalı ve öğrencilere erken yaşlarda düzenli spor yapabilme alışkanlığı kazandırmayı hedeflemelidirler (14).

SPOR

Spor; belli kurallar etrafında kişileri toplayan, yarıştıran, birbirleriyle etkileşim halinde olmalarını sağlayan, bireylerin yaşantılarını etkileyen ve bununla beraber sosyal yapıya göre farklılık gösteren bir olgudur (15).

Adil bir şekilde oynandığı takdirde spor ile bireyler kendini ifade edebilir ve aynı şekilde sosyal etkileşim kurarak eğlence, beceri edinme, başarı, sağlık ve mental gelişim olanakları elde edebilirler (16).

Spor bireylere bir arada yaşama alışkanlığı kazandırmasının yanında sosyal ve kişisel deneyim kazandırarak kişilere seçim özgürlüğü kazandırmak gibi işlevlere de sahiptir (17).

Spor kitlelerin büyük kesiminin ilgisini çeken sağlığın simgesi olarak kabul edilmektedir. Ancak zaman içinde geçirdiği değişim ve gelişimle sadece sağlık açısından değil izleyici açısından da ekonomik ve sosyal bir alanı temsil etmesi bakımından büyük bir ekonomik sektör haline gelmiş ve bu alandaki gelişimini her geçen gün arttırarak devam ettirmektedir (18).

Spor, kişilerin yaşamında olumlu katkı sağlamasının yanında toplumun da sağlıklı bir yapıya erişmesinde, farklı kurumlar arasında ilişki kurarak toplumun bütünleşmesine ve gelişmesine etki etmektedir (19).

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN ÖNEMİ

Beden eğitimi dersi, bu dersi alan öğrencilerin fiziksel aktivitelerle vücudun uyumunu kolaylaştıran duyuşsal, sosyal ve ruhsal gelişimi destekleyen bir role sahiptir (20). Beden eğitimi ve spor dersi tüm bunların yanında bireyler arasındaki milli duyguyu güçlendiren ve onları ortak hedeflere yönelten etkinlikler olarak görülmektedir (21). Karakter, kişilik gelişimi, takım ruhu, grup etkileşimi ve güçlü bağlar gibi özelliklerin bireylere kazandırılmasında beden eğitimi ve spor dersi kilit role sahiptir (22). Beden eğitimi, çocukların motor beceri ve yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağlaması ve sporu yaşam

boyu sürdürme eğilimi göstermelerinde önemli bir etkiye sahiptir (23). Beden eğitimi ve spor dersleri öğrencilerin yalnızca okul içinde yapılan aktivitelere katılımını sağlamakla sınırlı değil bununla birlikte sosyalleşmeyi öğretmeyi de hedeflemektedir (24). Topluma üretken bireyler kazandırmak eğitimin başlıca hedefi olması sebebiyle sağlıklı yetişkinlerden oluşan toplumlarda, bireyler düzenli fiziksel aktivitelerle daha etkili ve üretken şekilde çalışabilirler (25).

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ

İlköğretim kurumlarında uygulanacak beden eğitimi ve spor etkinlikleri öğrencilere sporu alışkanlık haline getirmelerini hedeflemekle birlikte aynı zamanda özellikle bu dönem öğrencilerinin gelişimsel özelliklerini göz önünde bulundurularak motor beceri ve yeteneklerini geliştirmek, olumlu davranışlar kazanmalarını sağlaması açısından önemlidir (26).

Genel eğitimin tamamlayıcı unsurlarından biri olan beden eğitimi dersinin amaçlarına ulaşması, ilköğretimden alınacak verimli sonuçlar açısından kritik öneme sahiptir. Bu yüzden gelişimsel özelliklerine bağlı olarak çocuğun bilişsel, fiziksel ve sosyal gelişimleri açısından beden eğitimi öğretiminin en etkili şekilde uygulanması gerekmektedir (27).

İlköğretim beden eğitimi ve spor dersi programı öğrenme faaliyetleri, öğrencilerin kademeli düzenlenmiş ve yaparak-yaşayarak öğrenme faaliyetlerine katılımları sağlandığı takdirde ders programının anlamlı bir şekilde gerçekleştirildiğinden söz edebiliriz (28).

Beden eğitimi ve spor programı ile ulaşılması beklenen hedeflere ulaşabilmek kadar bu hedeflere ulaşmak için nasıl bir öğretim programı benimsendiği, gerçekleştirilen faaliyetlerin ne şekilde değerlendirildiği ve ölçme değerlendirme sonrasında ulaşılması beklenen hedefe ne düzeyde erişildiği de belirlenmesi gerekir (29).

2021-2022 eğitim-öğretim yılı itibariyle ortaokullarda beden eğitimi dersi haftada 2 saat zorunlu ders şeklinde okutulmakta, ayrıca müfredatın el verdiği bazı okullarda zorunlu 2 ders saatine ilaveten 1 veya 2 ders saati ise seçmeli ders olarak okutulabilmektedir. İmam Hatip Ortaokullarında ise haftada 1 ders saati zorunlu, müfredat el verdiği takdirde 1 ders saati ise seçmeli ders olarak okutulabilmektedir (30).

TUTUM

Tutum; bireyin bir nesneye veya duruma karşı yakınlık veya uzaklık davranışı göstermesini ifade etmektedir (31). Tutum; bireyin bir düşünce veya objeyle ilgili pozitif veya

negatif yönde verdiği duyusal tepki eğiliminin seviyesi ile ilişkilidir (32). Öğrenilmiş eğilimler olarak ifade edilmekte olan tutum, bireyi belli bir durum veya nesne karşısında davranış sergilemeye yönlendirir (33).

Tezbaşaran'a (34) göre tutum; belirli nesne, durum, kurum, kavram ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş, olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir.

Tutum kavramı, ilişkili olduğu tüm nesne ve durumlarda kişinin davranışlarını etkileyip bireyi yönlendiren, deneyimler veya yaşantı yoluyla oluşan duygusal ve mental hazırlık durumu olarak ifade edilmiştir (35).

Tutum kavramı, duyuşsal, bilişsel ve davranışsal olarak üç faktörde incelenmektedir (36).

TUTUMLARIN OLUŞMASI

İnsanlar tutumları sonradan öğrenirler, Bazı tutumlar bireyin kendi yaşantıları sonucu ortaya çıkarken, bazıları ise doğrudan deneyimlerden değil farklı kaynaklardan edinilmektedir (37). Tutumlar genelde doğrudan taklit, yaşantı, pekiştirme ve sosyal öğrenme yoluyla edinilmekle birlikte tutumların çoğunun kökeni çocukluk dönemine dayanmaktadır (38).

Bir nesneye karşı oluşturulan tutumlar olumsuz yönde ise nesneden uzaklaşma, kaçma gibi negatif davranışlara neden olmaktadır. Fakat bunun tersine bir objeye karşı sahip olunan tutumlar pozitif ise bu objenin sevilmesi, takdir edilmesi ya da desteklenmesi gibi davranışların ortaya çıkmasına yol açar (39).

Kişilerin spor yapmalarına yönelik tutumları ve spora başlamaları üzerindeki tutumlarının oluşmasında güçlü etki gösteren unsurlar; aile, meslek, gelir seviyesi, yaş, cinsiyet, referans grupları ve serbest zaman etkinliklerine olanak sağlayan tesislerin varlığı şeklinde sıralanabilir (40). Spor yapma ve spora başlamada ailenin etkisi ön plana çıkmasına rağmen ülkemizde yapılan araştırmalar daha çok gelir, yaş, meslek ve cinsiyet değişkenleri ile spor yapma alışkanlığı arasındaki ilişkiler üzerine yapılmıştır (41).

Öğrenciler genellikle öğrenim gördükleri okulun belirlemiş olduğu kurallara uyarlar. Arkadaşlarıyla uyumlu şekilde çalışmalar yaparlar. Arkadaşlarıyla saygılı bir şekilde serbest zamanlarını faydalı etkinlikler için kullanırlar. Öğrenim gördükleri süre boyunca öğrendikleri konulara, öğretmenlerine ve sınıftaki arkadaşlarına karşı sıklıkla pozitif bir düşünceye sahip olurlar (42).

Beden eğitimi dersine karşı olumlu tutuma sahip olmak, dersteki etkinliklere katılımı kolaylaştırır ve derste yapılması gereken etkinlikleri başarılı bir şekilde gerçekleştirebilirler (43).

TUTUMUN TEMEL ÖGELERİ

Tutumları oluşturan üç temel unsur vardır (44). Zihinsel öge; bireyin bir olay özelinde edindiği bilgileri, duygusal öge; bir olay hakkında yansıttığı duygularını, davranışsal öge ise; bir olaya karşı ne tür bir davranış göstereceğini belirler. Bireyin bir konu, olay veya bir kişi üzerinde oluşturduğu tutumu ortaya koyduğu tavır doğrultusunda belirlenmektedir (44).

Bir nesneyi kabullenme, sevme veya reddetmeye yol açan duygular tutumun duyuşsal bileşenini; bireyin tutum konusuna yönelik hareketleri tutumun davranışsal bileşenini; aynı tür objelerle ilgili olan bilgi ve düşünce kategorileri de tutumun zihinsel bileşenini oluşturur (45).

ZİHİNSEL ÖGE

Bilişsel unsur, kişinin çevresindeki uyarıcılarla olan deneyimlerinden oluşur. Bilişsel unsur bir kişinin nesne hakkındaki bilgisine, düşüncesine ve inancına dayanır. Bu inanç kişinin belirli bir durumla direkt iletişiminin sonucunda meydana gelmektedir (46).

Tutum nesnesi gerçekler hakkında ne oranda bilgilere dayanıyorsa kişinin onunla ilgili göstereceği tutumun da o derece kalıcı olacağı düşünülmektedir. Bundan dolayı kazanılan bilgi değiştiği takdirde tutumun da değişebileceği varsayılmaktadır (47).

Bireyin tutum nesnesiyle ilgili bilgisi, inancı ya da düşünceleri olumlu ya da olumsuz olabilmektedir. Örnek olarak; bir kişinin beden eğitimi ve spor dersi etkinliklerinin fiziksel gelişimine katkısının olduğuna inanması veya beden eğitimi ve spor dersi etkinliklerinin akademik başarıyı düşürdüğüne inanması gibi (48).

DUYUŞSAL ÖGE

Duygusal öge, somut örneklerle açıklanamayan, bireye göre değişip öznellik içeren, kişinin olaya karşı hoş görme veya hoşlanmama durumudur (49).

Kişiler yeni karşılaştıkları duruma yönelik olumlu veya olumsuz tepkilerde bulunabilirler. Kişilerin, bu tepkilerinde geçmişte yaşadıkları tecrübeler önemli rol oynamaktadır. Çünkü bireyler geçmişte yaşadıkları deneyimlere bağlı olarak yeni

karşılaştıkları durumlara karşı duyuşsal yönden reddetme veya kabullenme eğilimi geliştirebilirler (50).

Bireyde herhangi bir uyarıcı hakkında negatif ya da pozitif duyguların oluşması, kişinin bu uyarıcılarla daha önce ilişkisi olduğunu ve bunun sonucunda onları kabullendiğini ya da reddettiğini göstermektedir (51).

DAVRANIŞSAL ÖGE

Davranışsal öğe, kişinin tutum öğesine ilişkin hal ve hareketlerini içermektedir. Bu hal ve hareketleri konuşmalardan ya da yapılan davranışlardan gözlenebilmektedir (52).

Bir nesneye olumsuz tutum sergileyen birey, bu nesneye karşı eleştiride bulunma, ilgi göstermeme, ondan uzaklaşma ve ona zarar verme eğilimi gösterirken; bir objeye pozitif bir yaklaşım gösteren bir kişi,bu objeye yönelik pozitif davranış gösterme, o objeye yakın olma, destekleme, ona yaklaşma ile yardımcı olma eğilimi gösterir (53).

Bir tutum nesnesine karşı davranış yönelimi davranışsal ögedir. Bununla birlikte her daim söz konusu olan şey davranış olmayabilir. Örnek olarak, bir kadının futbola yönelik pozitif tutumu olabilir. Be sebeple bu kadının futbol müsabakalarını seyretmesi ona keyifli gelebilir (duyuşsal öge). Futbol oynamanın sağlığa faydalı olduğunu düşünebilir (bilişsel öge). Futbol oynamaya istekli olabilir (davranışsal öge). Bununla birlikte bu kadının içinde yaşadığı toplumun geneli futbolu erkek bireylerle özleştirdiği için futbol oynamayabilir. Bu sebeple bu kadının futbol oynamaya yönelik davranışsal bir eğilimi olmasına rağmen yaşadığı toplumun etkisinden dolayı futbol oynama davranışını göstermeyebilir (54).

TUTUMLARIN ÖLÇÜLMESİ

Kişilerin eylemleri hakkında bilgi sahibi olması, bu eylemleriyle doğru orantıda bir gelişim ve davranış tutumunun ölçülmesi ile bu tutum ölçümlerini değiştirme düşüncesi önem arz etmektedir (55).

Tutum ölçümü konusunda yapılan çalışmalar üç kategoride toplanmaktadır ve bu kategoriler yapılan çıkarımın dayandırıldığı gösterge türüne bağlı olarak meydana getirilebilir (56).

Bu üç kategori aşağıdaki gibi açıklanmaktadır (44):

1- Birinci yöntem bireylerin bir sıfata veya cümleye gösterdikleri tepkilere bakarak çıkarımlarda bulunmaya imkân sağlayan yöntemleri kapsamaktadır.

2- İkinci yöntem ise bireylerin davranışlarında gösterdiği tepkilerle çıkarımlar yapılabilen yöntemleri kapsamaktadır.
3- Üçüncü yöntemde ise bireylerin fizyolojik tepkilerine bakılarak çıkarımların yapılmasına olanak sağlayan yöntemleri kapsamaktadır.

TUTUM ÖLÇEKLERİ

Tutumların fiziksel bir boyutu olmaması sebebiyle doğrudan ölçülmeleri güçtür. Bireylere bir olay ya da konu hakkındaki tutumları sorulduğunda yüzeysel veya yanlış ifadeler kullanarak çoğu zaman net bir cevap veremezler. Tutum ölçekleri geliştirilerek bireylerin duygularını, düşüncelerini ve tepki eğilimlerinin ölçülmesiyle bir konuya ya da olaya karşı tutumlarını öğrenebiliriz (57).

Tutumları ölçebilmek için çoğunlukla ölçekler kullanılmaktadır. Genellikle kullanılan tutum ölçekleri ise şunlardır: Thurstone'un Eşit Görünümlü Aralıklar Ölçeği, Bogardus'un Toplumsal Uzaklık Ölçeği, Osgood Duygusal Anlam Ölçeği, Guttman'ın Birikimli Ölçekleme Tekniği, Likert'in Toplamalı Sıralama Ölçeği (Likert Tipi Ölçek)'dir, Bu ölçekler arasında daha çok kullanışlı olanı, Likert tarafından geliştirilen ve kendi adıyla anılan ölçektir (58).

Likert ölçeği, deneklerin ön plana çıkarıldığı klasik bir ölçekleme yaklaşımı örneğidir. Bu ölçekte, tutumları ölçülen kişilerin yanıt verdiği çeşitli ifadeler bulunmaktadır. Likert ölçeğini dolduran kişi, aynı fikirde olduğu seçenekleri seçmek yerine verilen tüm seçeneklere ne kadar katıldığına ya da katılmadığına derece zarfında karar vermektedir. Likert ölçekleri, kişinin kendisiyle alakalı bilgi vermesine dayalı ölçeklerdir. Tutum ölçeklerinden en yaygın kullanılanı Likert ölçeğidir. Bunun sebebi, Likert tipi ölçeklerinin geliştirilmesinin diğer ölçeklere oranla kolay olmasının yanı sıra kullanışlılığı da yüksektir (59). Likert ölçeklerinin avantajı, birey ölçek maddelerine yanıt verirken aynı zamanda ifade yelpazesine yönelik tutumlarının boyutunu da bildirmesidir. Bu derecelerin toplamı da ölçek puanını oluşturur (60). Buna karşın Likert ölçeğinin olumsuz tarafı ise bireylerin verdiği farklı cevapların puan toplamı aynı toplam puanı üretebilmesidir. Bu nedenle Likert ölçeği, Guttman ve Thurstone ölçeklerine oranla tutumların değişikliklerini ölçmede bu iki ölçek kadar duyarlı değildir (59). Bu açıdan farklı toplumların kendine özgü ölçek geliştirmesi hem objektiflik hem de karşılaştırma açısından önemli sayılabilir (61).

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışma, betimsel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örneklemi, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

Araştırma modeli

Edirne ili merkez ortaokullarında 7 ve 8. Sınıfında öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını araştıran bu çalışma, genel tarama desenlerinden biri olan betimsel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Tarama modelinin genel özellikleri incelendiğinde bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasının amaçlandığı ve bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin, ilgi, beceri, yetenek ve tutum gibi özelliklerinin belirlendiği modeller olduğu görülmektedir (62).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Edirne ili merkezinde bulunan 20 ilköğretim ikinci kademe okulunun yedinci sınıfında öğrenim gören n=741 erkek öğrenci ve n=650 kız öğrenci ve sekizinci sınıfında öğrenim gören n=718 erkek öğrenci ve n=647 kız öğrenci olmak üzere toplam n=2756 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise yedinci sınıfında öğrenim gören n=483 erkek öğrenci ve n=480 kız öğrenci ve sekizinci sınıfında öğrenim gören n=424 erkek öğrenci ve n=402 kız öğrenci olmak üzere toplam n=1789 öğrenci oluşturmaktadır. Örnek hacminin belirlenmesinde kullanılan oransal örnek hacmi formülü

kullanıldığında, çalışmanın %95 güven aralığın da (%5 hata payı) yapılabilmesi için 364 öğrenciye ulaşılması yeterli olacaktır (63).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ölçülmesi için araştırmacı tarafından oluşturulan ve öğrencinin cinsiyeti, sınıfı, yaşı, boyu, kilosu, okullarında kapalı spor salonunun bulunup bulunmaması, okul dışında spor yapıp yapmadığı, ailesinin düzenli olarak spor yapıp yapmadığı ile ilgili bilgilerin yer aldığı kişisel bilgiler formu ve Sherrin ve Toulmin'in geliştirdiği, Özer ve Aktop (64) tarafından Türkçeye uyarlanan "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" (BESTÖ) olmak üzere iki bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır.

Özer ve Aktop (64) tarafından Türkçeye uyarlanan Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği'nin, Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.86, sınıf içi korelasyon katsayısı 0.83, Ölçüt geçerliliği korelasyon katsayısı da 0.75'tir. Likert tipi 5'li dereceleme ölçeği uygulanmıştır. 24'ü olumlu 25'i olumsuz olmak üzere toplam 49 maddeden oluşan Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği "Tamamen katılıyorum, Çok katılıyorum, Orta düzey katılıyorum, Az katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum" şeklinde 5'li likert tipinde hazırlanmış ve olumlu ifadeler "Tamamen katılıyorum" seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde olumsuz ifadeler ise ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlanmıştır.
49 maddelik ölçeğin 24'ü olumlu, 25'i olumsuz maddeden oluşmaktadır. Anket maddelerinin incelenmesinde 1,4,6,7,11,12,16,18,19,23,24,26,27,29,31,33,36,37,40,43,44,46,47,48. maddeler olumlu; 2,3,5,8,9,10,13,14,15,17,20,21,22,25,28,30,32,34,35,38,39,41,42,45,49. maddeler ise olumsuz maddeler olarak incelenmiştir.

	Olumlu madde	Olumsuz madde
Tamamen katılıyorum	5	1
Çok Katılıyorum	4	2
Orta Düzey katılıyorum	3	3
Az Katılmıyorum	2	4
Hiç katılmıyorum	1	5

Ölçekten alınabilecek puan ölçeği dolduran katılımcının beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumunu göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırma Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 13.12.2021 Karar No: 24/26- Prokotol No: TÜTF GOBAEK 2021/437). Verilerin okullarda toplanabilmesi için Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 01/02/2022 tarihli ve 199567 sayılı yazısı ile Edirne Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden (Tarih: 22/02/2022 Sayı: E-56569733-44-44132646) izin alınmıştır. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde ilgili okullar araştırmacı tarafından dolaşılarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerine tutum ölçeği hakkında bilgi verilmiştir. Beden eğitimi ve spor dersinde beden eğitimi ve spor öğretmenleri eşliğinde araştırmacı tarafından öğrencilere de ölçek hakkında bilgi verilerek, tutum ölçeği öğrencilere dağıtılmıştır. Dağıtılan ölçeğin öğrenciler tarafından 1 ders saati içinde doldurulması istenmiş, ölçek yönergesine uygun doldurulan ölçekler araştırmacı tarafından toplanarak istatiksel analiz için kabul edilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Araştırma kapsamında 1789 ölçek dağıtılmış, toplanan ölçeklerden 140 tanesi eksik ya da hatalı dolduruldukları için değerlendirme dışı tutulmuştur. Edirne ili merkez ortaokullarında öğrenim gören yedinci sınıf 435 kız, 448 erkek ve sekizinci sınıf 365 kız, 401 erkek olmak üzere toplam 1649 öğrencinin verileri değerlendirmeye alınmıştır. Tüm verilerin istatistiksel analizleri SPSS 18 programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin tanımlayıcı istatistiklerinin belirlenmesinde minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma parametreleri kullanılmıştır. Ayrıca, frekans ve yüzdelik değerleri de kontrol edilmiştir. Verilerin normallik değerleri basıklık ve çarpıklık değerleri kontrol edilerek belirlenmiştir. Normallik varsayımına ait değerlerin -1, +1 olması gerektiği ifade edilmektedir (65). Bu durumda, verilerin normallik varsayımını karşıladığı tespit edilmiştir. Bu sonuç ile bağımsız iki grup karşılaştırmalarında bağımsız örneklemler T testi kullanılmıştır. Gruplar arasında olası istatistiksel farkın etki büyüklüğünün belirlenmesinde ise Cohen’s d formülünden yararlanılmıştır. Ölçümsel değişkeler arasındaki ilişkiler için Pearson Momentler Çarpımı Sıra Korelasyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel olarak $p<0,05$ değeri anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, vücut kütle indeksi (VKİ) ve tutum ölçeğinden aldıkları toplam puanlara ait veriler tablo 1 de, Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının cinsiyet açısından karşılaştırması ise tablo 2 de sunuldu. Tablo 3'te katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının sınıf düzeyi açısından karşılaştırması, tablo 4 te ise katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının spora katılım açısından karşılaştırmasından elde edilen veriler sunuldu. Tablo 5 te katılımcıların spora katılımının cinsiyet değişkeni açısından frekans değerleri, tablo 6 da katılımcıların haftalık spora katılım değişkeninin tanımlayıcı verileri sunuldu. Tablo 7 de spor yapılan yerin frekans ve yüzdelik değerleri verildi. Spor türüne ait frekans ve yüzdelik değerler, annesi spor yapan ve yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması, annesi spor yapan ve yapmayan katılıcıların frekans ve yüzdelik değerleri, babası spor yapan ve yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması, babası spor yapan ve yapmayan katılıcıların frekans ve yüzdelik değerleri sırasıyla tablo 8-12'de sunuldu. Okulunda kapalı spor salonu olan ya da olmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması (cinsiyet ayrımı yapılmaksızın) tablo 13 te, katılımcıların VKİ puanları ile tutum ölçek puanları arasındaki ilişkiye ait Pearson Momentler Çarpımı Sıra Korelasyon analiz sonuçları ise tablo 14'te sunuldu.

Tablo 1. Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanına ait tanımlayıcı veriler

Değişkenler	n	Minimum	Maksimum	Ortalama	Ss
Yaş (yıl)	1649	12,00	16,00	13,13	0,66
Boy uzunluğu (cm)	1649	60,00	188,00	162,26	8,55
Vücut ağırlığı (kg)	1649	27,00	120,00	54,62	12,89
VKİ (kg/m^2)	1649	11,07	39,44	20,58	3,90
Ölçek puanı	1649	91,00	241,00	188,36	27,84

Tablo 2. Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının cinsiyet açısından karşılaştırması

Değişkenler	Kız öğrenciler		Erkek öğrenciler		t	p	d
	n = 800		n = 849				
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss			
Yaş (yıl)	13,12	0,66	13,15	0,67	-0,897	0,37	-
Boy uzunluğu (cm)	160,48	6,58	163,94	9,77	-8,472	**0,00***	-0,41
Vücut ağırlığı (kg)	52,01	11,34	57,08	13,76	-8,197	**0,00***	-0,40
VKİ (kg/m^2)	20,10	3,71	21,03	4,01	-4,899	**0,00***	-0,24
Ölçek puanı	183,38	28,46	193,05	26,41	-7,156	**0,00***	-0,35

p<0,05*; d = Cohen'sd

Katılımcıların yaş düzeylerinin cinsiyet açısından karşılaştırmasında gruplar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Katılımcıların boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve ölçek puanlarının cinsiyet açısından karşılaştırmasında ise gruplar arasında erkek öğrenciler istatistiksel anlamlı farklılıklar belirlenmiştir ($p<0,05$). Erkek katılımcılar kız öğrencilerden daha ağır ve daha uzun boyludurlar ($p<0,05$). Erkek öğrencilerin, VKİ değeri ile tutum ölçek skorlara kız öğrencilerden daha fazladır ($p<0,05$). Bu farkın etki büyükleri Tablo 2'de detaylandırılmıştır (sırasıyla= -0,41; -0,40;-0,24; -0,35).

Tablo 3. Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının sınıf düzeyi açısından karşılaştırması

Değişkenler	7.sınıf öğrenciler		8.sınıf öğrenciler		t	p	d
	n = 883		n = 766				
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss			
Yaş (yıl)	12,74	0,51	13,58	0,53	-32,142	**0,00***	-1,61
Boy uzunluğu (cm)	160,14	7,79	164,71	8,73	-11,208	**0,00***	-0.55
Vücut ağırlığı (kg)	52,67	12,51	56,87	12,97	-6,671	**0,00***	-0,32
VKİ (kg/m^2)	20,39	3,94	20,80	3,84	-2,100	**0,03***	-0,10
Ölçek puanı	189,91	27,41	186,68	28,19	2,286	**0,02***	0,11

p<0,05*; d = Cohen'sd

Tablo 3'e göre; yaş, boy uzunluğu,vücut ağırlığı (p=0,00) ve VKİ değerleri arasında 8. Sınıfların lehine istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık varken(p<0,05), 7. sınıfların tutum ölçek puanları 8 sınıflardan daha yüksektir (p<0,05).

Tablo 4. Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının spora katılım açısından karşılaştırması

Değişkenler	Spora katılanlar		Spora katılmayanlar		t	p	d
	n = 473		n = 1176				
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss			
Yaş (yıl)	13,09	0,66	13,15	0,66	-1,595	0,11	-
Boy uzunluğu (cm)	162,86	8,05	162,02	8,73	1,792	0,07	-
Vücut ağırlığı (kg)	54,34	13,13	54,73	12,80	-0,556	0,57	-
VKİ (kg/m^2)	20,33	3,88	20,68	3,90	-1,672	0,09	-
Ölçek puanı	193,86	26,35	186,14	28,13	5,130	**0,00***	0,28

p<0,05*; d = Cohen'sd

Tablo 4 te, Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının spora katılım açısından karşılaştırmasından elde edilen verilerden sadece spora katılan öğrencilerin tutum ölçek puanları spora katılmayan öğrencilerden istatistiksel düzeyde daha yüksektir (p=0,00). Diğer değişkenler arasında, istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık yoktur (p>0,05).

Tablo 5.Katılımcıların spora katılımının cinsiyet değişkeni açısından frekans değerleri

Değişkenler		**Spora Katılım**		**Total**
		Evet	**Hayır**	
Cinsiyet	**Kadın**	203	597	800
	Erkek	270	579	849
Total		473	1176	1649

Tablo 6.Katılımcıların haftalık spora katılım değişkeninin tanımlayıcı verileri

Değişken	**N**	**Minimum**	**Maximum**	**Ortalama**	**Ss**
Spora katılım (gün)	450	1,00	7,00	3,20	1,44

Ss= Standart sapma

Tablo 7.Spor yapılan yerin frekans ve yüzdelik değerleri

Değişkenler	**Frekans**	**%**
Kulüp	309	93,4
Kendi Kendine	22	6,6
Toplam	331	100,0

Tablo 8.Spor türüne ait frekans ve yüzdelik değerler

Değişkenler	Frekans	%
Futbol	123	26,3
Bocce	1	,2
Judo	22	4,7
Masa Tenisi	6	1,3
Tekvando	31	6,6
Yüzme	39	8,4
Voleybol	67	14,3
Halk Oyunları	26	5,6
Koşu	7	1,5
Kickboks	8	1,7
Atletizm	3	,6
Fitness	8	1,7
Güreş	13	2,8
Badminton	3	,6
Tenis	14	3,0
Basketbol	65	13,9
Boks	3	,6
Ritmik Cimnastik	3	,6
Bisiklet Sürmek	3	,6
Okçuluk	6	1,3
Karate	6	1,3
Hentbol	6	1,3
Satranç	1	,2
Pilates	1	,2
Toplam	467	100,0

Tablo 9.Annesi spor yapan ve yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması

Değişkenler	Annesi spor yapan		Annesi spor yapmayan		t	p	d
	n = 139		n = 1510				
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss			
Yaş (yıl)	13,14	0,63	13,13	0,67	0,137	0,89	-
Boy uzunluğu (cm)	163,77	8,91	162,12	8,50	2,177	**0,03***	0,18
Vücut ağırlığı (kg)	55,69	13,23	54,52	12,86	1,025	0,30	
VKİ (kg/m^2)	20,56	3,73	20,58	3,91	-0,044	0,96	
Ölçek puanı	189,84	28,31	188,22	27,80	0,658	0,51	

p<0,05*; d = Cohen'sd

Tablo 9'da gösterilen veriler, annesi spor yapan ve yapmayan öğrencilerin tutum ölçek puanları arasında istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir (p>0,05). Annesi spor yapan öğrencilerin boy uzunlukları, annesi spor yapamayanlardan daha fazladır (p<0,05).

Tablo 10.Annesi spor yapan ve yapmayan katılıcıların frekans ve yüzdelik değerleri

Anne spora katılım	Frekans	%
Evet	139	8,4
Hayır	1510	91,6
Toplam	1649	100,0

Tablo 11.Babası spor yapan ve yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması

Değişkenler	Babası spor yapan		Babası spor yapmayan		t	p	d
	n = 138		n = 1511				
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss			
Yaş (yıl)	13,13	0,61	13,13	0,67	0,023	0,98	-
Boy uzunluğu (cm)	163,59	8,27	162,14	8,56	1,905	0,06	-
Vücut ağırlığı (kg)	55,39	12,92	54,55	12,89	0,736	0,46	-
VKİ (kg/m^2)	20,52	3,84	20,58	3,90	-0,171	0,86	-
Ölçek puanı	188,97	29,17	188,30	27,73	0,271	0,78	-

Tablo 11 de sunulan veriler, babası spor yapan ve yapmayan öğrencilerin bağımlı değişken (tutum ölçek puanı) ve bağımsız değişkenleri arasında (yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKI) istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0,05$).

Tablo 12.Babası spor yapan ve yapmayan katılıcıların frekans ve yüzdelik değerleri

Baba spora katılım	Frekans	%
Evet	138	8,4
Hayır	1511	91,6
Toplam	1649	100,0

Tablo 13. Okulunda kapalı spor salonu olan ya da olmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması

Değişkenler	Kapalı spor salonu olan		Kapalı spor salonu olmayan		t	p	d
	n = 180		n = 1469				
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss			
Yaş (yıl)	13,11	0,54	13,13	0,68	-0,638	0,52	-
Boy uzunluğu (cm)	162,02	7,84	162,29	8,63	-0,399	0,69	-
Vücut ağırlığı (kg)	53,91	12,06	54,71	12,99	-0,781	0,43	-
VKİ (kg/m^2)	20,41	3,68	20,60	3,92	-0,615	0,53	-
Ölçek puanı	187,82	29,75	188,42	27,61	-0,275	0,78	-

Tablo 13 de sunulan veriler, okulunda spor salonu olan ve olmayan öğrencilerin bağımlı değişken (tutum ölçek puanı) ve bağımsız değişkenleri arasında (yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKI) istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0,05$).

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı Edirne merkez ilçe ortaokullarında öğrenim gören 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğrencilerin okul dışında spor yapıp yapmaması, öğrenci anne veya babasının düzenli olarak spor yapıp yapmaması ve öğrenim gördükleri okulda kapalı spor salonu bulunup bulunmaması durumuna göre anlamlı bir fark olup olmadığını bazı değişkenler açısından incelenmesidir.

Edirne il merkezinde bulunan 20 ortaokulunda öğrenim gören 7 ve 8. sınıf olan toplam 1649 öğrencinin beden eğitimi dersine karşı tutum ölçeğine verdikleri cevaplardan elde edilen sonuçlara göre çalışmanın tartışma kısmı oluşturulmuştur.

Tablo 2 deki verilere göre; Edirne merkez ilçesindeki ortaokul 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre bakıldığında erkek öğrencilerde ölçekten alınan tutum puanı kız öğrencilerin ölçek puanından yüksek olduğu görülmektedir. Bu da erkek katılımcıların beden eğitimi dersine karşı sahip oldukları tutumların daha olumlu olduğunun göstergesidir.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen çalışmaların bir kısmı çalışmamızın sonuçlarıyla benzer sonuçlar paylaşarak, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının cinsiyet açısından farklılaştığını göstermektedir. Bu çalışmalar**:**

Canlı'nın (59) Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde öğrenim gören ilköğretim ve lise öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilerin tutum puanlarından daha yüksek olduğunu belirlemiş ve tutum ölçek skoru

açısından iki grup arasında erkekler lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir farkın olduğunu belirtmiştir.

Korkmaz ve Haloğlu (66) ilköğretim ikinci kademesindeki erkek ve kız öğrenciler üzerinde yapmış olduğu araştırmada erkek öğrencilerin ölçekten elde ettikleri tutum puanlarının kız öğrencilerin ölçekten elde ettiği puandan istatistiksel düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır.

Araştırma kapsamında literatürde incelenen çalışmaların bir kısmı ise çalışmamızın sonuçlarından farklı sonuçlar paylaşarak cinsiyet açısından kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarında erkek öğrencilere göre daha pozitif olduğu sonucuna varmışlardır. Bu çalışmalar:

Zekioğlu, Gürsoy, Gürsoy ve Çamlıyer (67) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırmada kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşın erkek öğrencilere göre daha olumlu tutum gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Zekioğlu, Gürsoy, Gürsoy ve Çamlıyer' in yapmış oldukları çalışma Kütahya ili Simav ilçesinde üç ortaokul ile sınırlayarak 135 kadın ve 180 erkek öğrenciye (n=315) uygulanmışlardır. Bu çalışmanın bizim çalışmamızdan farklı sonuçlar elde etmesi kullanılan ölçeğin farklılığından, yaşanılan bölgenin sosyo-ekonomik durumundan kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen çalışmaların bir kısmı ise çalışmamızın sonuçlarından farklı sonuçlar paylaşarak cinsiyet açısından beden eğitimi dersine karşı tutumda farklılık olmadığını bildirmektedir. Bu çalışmalar:

Kural, Dilek ve Kural (68) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırmada kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında beden eğitimi dersine karşı tutum bakımından kayda değer bir farklılığın olmadığını belirtmektedir.

Kural, Dilek ve Kural'ın Siirt'in Kurtalan ilçesinde bulunan Selahaddin Eyyubi İmam Hatip Ortaokulundaki örneklemi 172 olan ortaokul öğrencilerine uyguladıkları çalışmada elde ettikleri sonuçlar bizim çalışmamızdan farklı sonuçlar göstermektedir. Bu farklılıkların gerekçesi olarak yaşanılan bölgenin nüfusu ve sosyal olanakları ve araştırmacıların kullanmış oldukları ölçekten kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Gürbüz ve Özkan'ın (69) ortaokulda öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapmış olduğu araştırmada katılımcıların cinsiyetlerine göre tutum ölçeğinden elde ettikleri skorların

mukayesesi neticesinde cinsiyet bakımından kayda değer bir farkın tespit edilemediği sonucuna varmışlardır.

Yine aynı şekilde Gürbüz ve Özkan'ın çalışma sonuçlarının bizim çalışmamızın sonuçları ile farklılık göstermesinin sebebi kullanılan ölçeğin bu çalışmada kullanılan ölçekten farklı olması ve araştırma örnekleminin sosya-kültürel yapısından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz.

Tablo 3 te çalışmadan elde edilen bulgulara göre, Edirne ili merkez ilçedeki ilköğretim ikinci kademe yedi ve sekizinci sınıfta bulunan 7 ve 8nci Sınıfta eğitim alan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre bakıldığında 7. sınıf öğrencilerin ölçekten alınan tutum puanının 8.sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç 7. sınıf öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının 8. sınıf öğrencilerinden daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen çalışmaların bir kısmı bizim çalışmamızın sonuçlarıyla benzer sonuçlar paylaşarak 7. sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalar:

Çalışmamızın sonuçlarından farklı olarak; Yaldız ve Özbek'in (70) ilköğretim okullarında eğitim alan öğrenciler ile yaptıkları çalışmada sınıf düzeyi azaldıkça beden eğitimi dersine karşı tutum düzeylerinin yüksek olduğunu sınıf düzeyi yükseldikçe de beden eğitimi dersine karşı tutum düzeylerinin azaldığını rapor etmişlerdir.

Şarvan Cengiz, Öztaşyonar ve Kaplan (39) ise, çalışmamızın sonuçlarıyla benzer olarak ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırmada katılımcıların öğrenim seviyeleri yükseldikçe beden eğitimi dersi tutum puanlarının azaldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen çalışmaların bir kısmı ise çalışmamızın sonuçlarından farklı sonuçlar paylaşarak, öğrenim seviyesi açısından beden eğitimi dersine karşı tutumlarında farklılık olmadığını bildirmektedir. Bu çalışmalar:

Türksoy ve Özlü (71) Gaziantep ilinde ortaokul öğrencilerine uygulanan Beden Eğitimi Tutum Ölçek Düzeyleri adlı çalışmada; ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin, sınıf düzeyleri arasında tutum puanları açısından anlamlı bir farklılığın olmadığını belirtmektedirler.

Türksoy ve Özlü'nün yapmış oldukları çalışmanın örneklemini Gaziantep ili devlet okullarında eğitim alan 204'ü kadın ve 188'i erkek toplamda 392 katılımcı oluşturmaktadır.

Hasdemir ve Azar (72) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından öğrencilerin tutum puanlarında anlamlı bir farklılığa ulaşamadıklarını sonucuna varmışlardır.

Hasdemir ve Azar'ın yapmış oldukları çalışmanın örneklemini Ankara ili Keçiören ilçesi 23 Nisan Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 315 öğrenci oluşturmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin yaşı arttıkça beden eğitimi dersine ilişkin yaklaşımlarında bir düşüş olmasının sebepleri arasında LGS (Liselere Giriş Sınavı)'ye girecek olmaları ve iyi bir ortaöğretim okulunu kazanabilmek ve sınavda başarılı olabilmek adına akademik derslere daha fazla ilgi göstermiş olabilecekleri gösterilebilir.

Tablo 4 te, çalışmadan alınan verilere göre Edirne merkez ilçede bulunan ortaokul 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören katılımcıların tutum ölçek puanlarının spora katılım açısından karşılaştırmasından elde edilen verilerden okul dışında spora katılan öğrencilerin tutum ölçek puanlarının okul dışında bir spora katılmayan öğrencilerden istatistiksel düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, okul dışında bir spora katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının okul dışında spora katılmayanlara oranla daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen çalışmaların bir kısmı bizim çalışmamızın sonuçlarıyla benzer sonuçlar paylaşarak, okul dışında bir spora katılan öğrencilerin okul dışında bir spora katılmayan öğrencilere göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarında nispeten yüksek olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalar:

Yücekaya'nın (73) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre herhangi bir branşta lisanslı spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersi mutluluk düzeyleri, herhangi bir branşta lisanslı spor yapmayan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

Keskin (74) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarına göre düzenli spor yapma alışkanlığı olan öğrencilerin tutum puanları düzenli spor yapma alışkanlığı olmayan öğrencilere göre karşılaştırılmasında düzenli spor yapanların tutum puanlarının anlamlı bir düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Uslu ve Özlü (75) ortaokul öğrencilerine uygulamış oldukları araştırma sonucuna göre düzenli fiziksel aktivite yapan katılımcıların tutum skorlarının düzenli spor yapmayan katılımcıların tutum puanlarından fazla olduğu ve iki grup arasında anlamlı bir farkın elde edildiğini belirtmişlerdir.

Zengin (76) 12-18 yaş arası erkek çocukların beden eğitimi dersine karşı tutum seviyeleri ile ilgili araştırmasında düzenli bir şekilde spor yapan öğrencilerin düzenli spor yapmayan öğrencilere göre tutum puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 9 ve 11 incelendiğinde ise araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Edirne ili merkez ilçede bulunan ortaokul yedinci ve sekizinci sınıfta eğitim alan katılımcıların annesi veya babası düzenli olarak spor yapıp yapmama durumlarına göre tutum ölçek puanları incelendiğinde elde edilen sonuçların bir birine yakın olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki elde edilemediği sonucuna varılmıştır.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen bazı çalışmalarda elde edilen sonuçlar ise çalışmamızın sonuçlarından farklı sonuçlar paylaşarak ailesinde bir sporla uğraşan birey bulunan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı yaklaşımlarının ailelerinde bir sporla uğraşan birey bulunmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna varmışlardır. Bu çalışmalar:

Çolak'ın (77) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmanın sonucuna göre annesi veya babası fiziksel aktiviteye katılan öğrencilerin tutum skorlarının annesi veya babası fiziksel aktiviteye katılmayanlara göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Sivrikaya ve Kılçık'ın (78) ilköğretim 2. kademe öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışma sonucunda ailelerinde spor yapan kişiler bulunan öğrencilerin ailelerinde spor yapan kişi bulunmayanlara göre tutum skorlarının fazla olduğu sonucuna varmışlardır. Araştırmanın sonucu mevcut araştırmanın sonucu ile farklılık göstermektedir.

Çalışmamızın sonuçlarından farklı olarak Erden ve Özmutlu'nun (79) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırmaya göre ailelerinde spor yapan birey bulunanların ailede spor yapan birey bulunmayanlara göre anlamlı düzeyde farklılığın tespit edildiği sonucuna varmışlardır. Bu araştırmanın sonucu bizim çalışmamızla farklılık göstermektedir.

Öncü ve Güven'in (80) çocukların beden eğitimi dersi katılımına karşı ailelerinin tutumlarının incelendiği araştırma sonuçlarına göre; anne ya da babası spor yapan çocukların beden eğitimi dersine katılımına yönelik yaklaşımlarının, anne ya da babası spor yapmayanlara göre daha olumlu olduğu sonucuna varmışlardır.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen çalışmaların bir kısmı bizim çalışmamızın sonuçlarıyla benzer sonuçlar paylaşarak annesi ya da babası düzenli olarak egzersize katılıp katılmama durumlarına göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sahip oldukları tutumlarda anlamlı bir fark elde edilememiştir. Bu çalışmalar:

Kılıç'ın (81) ortaöğretim öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarına göre ailelerinde aktif olarak egzersiz yapmış ya da yapmaya devam eden bireyin olup olmadığı değişkenine göre öğrencilerin derse ilişkin tutumlarında kayda değer bir neticenin olmadığı belirtilmiştir. Bu çalışmanın sonucu bizim çalışmamızın sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Keskin (74) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarına göre; annelerinin egzersize katılma durumlarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarında kayda değer bir farklılık elde edilemezken, babaları spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları, babaları spor yapmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Tablo 13 incelendiğinde çalışmadan elde edilen bulgulara göre, Edirne ili merkez ilçesinde bulunan ortaokullarda, katılımcıların okullarında kapalı spor salonu bulunup bulunmamasına göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarının ölçek puanlarını incelendiğimizde elde edilen sonuçların birbirine yakın olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki elde edilemediği sonucuna varılmıştır.

Tartışma kapsamında literatürde incelenen bazı çalışmalardan elde edilen sonuçlar ise çalışmamızın sonuçlarından farklı sonuçlar paylaşarak, okullarında kapalı spor salonu bulunan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının okullarında kapalı spor salonu bulunmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna varmışlardır. Bu çalışmalar:

Kılıç'ın (81) ortaöğretim öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmanın sonucuna göre okullarında spor salonuna sahip katılımcıların, okullarında salonu olmayan katılımcılara göre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Aras ve Asma'nın (82) ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapmış oldukları araştırmada okullarında spor salonuna sahip katılımcıların, okullarında salonu olmayan katılımcılara göre göre beden eğitimi ve spor dersine karşı daha olumlu bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Atik'in (83) ortaöğretim öğrencilerine uyguladığı çalışmasında okulunda kapalı spor salonu olmadığını belirten öğrencilerin, okulunda kapalı spor salonu olduğunu belirten öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Literatürde yapmış olduğumuz araştırma sonucunda Edirne merkez ortaokullarında kapalı spor salonu olup olmama durumunu gösterir bir çalışmaya rastlamadığımız için farklı il ve Edirne merkez ortaöğretim öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalar ile karşılaştırma yapmış bulunmaktayız. Literatürdeki çalışmaların çalışmamızdan farklı sonuçlar rapor etmelerinin nedenleri; Edirne merkez de çalışmamıza dahil edilen 20 ortaokuldan sadece 1'inde kapalı spor salonu olması diğer okullarda kapalı spor salonunun olmaması, bu yaş grubu öğrencilerin daha çok oyun tarzı etkinlerden hoşlanmaları, bu da sadece spor salonunda değil hemen her alanda oynayabilecekleri pek çok etkinlik olduğu için çalışmamızın sonuçları diğer çalışmalar ile farklılık gösterdiğini düşünmekteyiz.

Literatürde ulaşılan çalışmaların bir kısmından çalışmamızın sonuçlarından farklı sonuçlar elde edilmesi; veri toplamada kullanılan tutum ölçeklerinin farklı ölçekler olması, çalışmanın yürütüldüğü yerin sosyo-ekonomik yapısı, çalışmaya katılan öğrencilerin ailelerin gelir ve eğitim düzeylerindeki farklılıklardan kaynaklanmış olabilir.

SONUÇLAR

Edirne ili Merkez ilçe ortaokulların da öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının öğrenci cinsiyeti, sınıf düzeyi, öğrencilerin okul dışında spor yapıp yapmaması, öğrenci anne veya babasının düzenli olarak spor yapıp yapmaması, okullarında kapalı spor salonu olup olmaması gibi değişkenler yönünden mukayese edilmesi amacıyla yapmış olduğumuz çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Araştırmamızdan elde ettiğimiz verilere göre erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları kız öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında cinsiyete göre karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Araştırmamız sonucuna göre öğrencilerin öğrenim seviyesi yükseldikçe beden eğitimi dersine karşı tutumlarında düşüş gerçekleştiği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmaya katılım gösteren ortaokul öğrencilerinin derse karşı tutumları arasında sınıf düzeylerine göre mukayese edilmesi neticesinde kayda değer bir farklılık gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Araştırmamız sonucuna göre okul dışında herhangi bir branşta spor yapan öğrenciler ile okul dışında herhangi bir branşta spor yapmayan öğrencilerin karşılaştırılmasında okul dışında herhangi bir branşla uğraşan öğrencilerin derse karşı tutumlarının daha pozitif olduğu belirlenmiştir.

- Araştırmamız sonucunda annesi veya babası düzenli olarak spor yapıp yapmama durumlarına göre karşılaştırılması sonucunda elde edilen sonuçların birbirine yakın olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki elde edilemediği belirlenmiştir.
- Araştırmamız sonucun da okullarında kapalı spor salonu bulunup bulunmamasına göre karşılaştırılması sonucunda elde edilen sonuçların birbirine yakın olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki elde edilemediği belirlenmiştir.

Bu araştırmanın sonucunda şu öneriler yapılabilir:

- Ortaokul öğrencilerinin yaş ve duyusal özellikleri dikkate alınarak beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından her iki cinsiyeti de kapsayacak şekilde karma gruplar halinde eğlenceli etkinlikler düzenlenebilir.
- Ergenliğe giriş yaşı olarak belirlenen bu dönem de öğrencilerin yaşları arttıkça ilgi alanları değişebilir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından sınıf düzeyleri arttıkça ilgi alanları değişen öğrencilerin ilgi alanlarını canlı tutacak sportif etkinlikler ve eğitsel oyunlar planlanabilir.
- Bu yaş grubu öğrencilerin yönlendirilmeye açık yaş grubunda olmaları sebebiyle okul dışında boş kalan zamanlarında zararlı alışkanlıklardan uzak tutabilmek adına spor merkezlerine yönlendirilerek spor yapmaları sağlanmalı ve sağlık bir yaşam sürdürebilmeleri için (GSB) Gençlik ve Spor Bakanlığı İle (MEB) Milli Eğitim Bakanlığı arasında ortak çalışmalar planlanabilir.
- Ailelere sporun sağlıklı yaşam için vazgeçilmez bir etkinlik olduğu konusunda eğitimler, seminer vb. etkinlikler düzenleyerek spora aktif katılımlarını sağlamalı ve spor yapma konusunda çocuklarına rol model olmaları sağlanmalı. Bu durumda ailelerini gözlemleyerek spor yapma alışkanlığı kazanan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik pozitif tutum kazanmaları sağlanabilir.
- Beden Eğitimi dersine ilişkin planlamaların salon sporlarını kapsayacak şekilde planlanmalı ve salonu olan okullarda bu branşlarla ilgili yarışmalar, turnuvalar vb. etkinlikler planlayarak olumlu tutum geliştirilebilir.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Edirne ili merkez ilçe ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenerek cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrencilerin okul dışında spor yapıp yapmaması, öğrenci anne veya babasının düzenli olarak spor yapıp yapmaması, okullarında kapalı spor salonu olup olmamasına göre anlamlı bir fark olup olmadığı gibi bazı değişkenler açısından karşılaştırılmasıdır.

Araştırmanın örneklemini 7. sınıfta öğrenim gören 483 erkek öğrenci ve 480 kız öğrenci ile 8nci sınıfta eğitim alan 424 erkek öğrenci ve 402 kadın öğrenci olmak üzere toplam 1789 öğrenci oluşturmuştur Öğrencilerin beden eğitimi dersine tutumlarının belirlenebilmesi için Sherrin ve Toulmin'in geliştirdiği; Özer ve Aktop(2003) tarafından Türkçeye uyarlanan "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" (BESTÖ) kullanılmıştır.

İstatistiksel analizler cinsiyet, sınıf düzeyi, okul dışında spor yapıp yapmama değişkenleri arasında beden eğitimi tutum ölçeği toplam puanı açısından anlamlı farklılık bulunduğunu, anne ya da baba spor yapıp yapmama, okullarında kapalı spor salonu bulunup bulunmaması açısından ise ölçek puanları arasında istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık bulunmadığını göstermektedir.

Erkek öğrencilerin tutum ölçek puanı, kadın öğrencilerin tutum ölçek skorlarından daha yüksektir ($p=0,05$). 7. sınıf öğrencilerin tutum ölçek puanları, 8. sınıf öğrencilerinin tutum ölçek puanlarından daha yüksektir ($p<0,05$). Okul dışında bir spor faaliyetine katılan öğrencilerin tutum ölçek puanları, okul dışında bir spor faaliyetine katılmayan öğrencilerin puanlarından daha yüksektir ($p=0,00$). Ayrıca, Pearson korelasyon analizi VKİ ile tutum ölçek skoru arasında bir ilişki olmadığını göstermiştir ($p>0,05$)

Sonuç olarak çalışmamızdan elde edilen bulgular ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve yaştan etkilendiğini göstermektedir. Öğrencilerinin beden eğitimi dersine tutumlarının arttırılabilmesi için ilgili kuruluşlar tarafından bu faktörlerin beden eğitimi derslerinin planlanması ve öğrencilerin tutumlarının arttırılabilmesi için bu faktörlerin ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır.
Anahtar kelimeler: Beden eğitimi ve spor, tutum, ortaokul öğrencileri,

EXAMINING THE ATTITUDES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS WHO RECEIVE EDUCATION İN EDIRNE PROVINCE TOWARDS PHYSICAL EDUCATION COURSE İN TERMS OF SOME VARIABLES

SUMMARY

The purpose of this study was to compare some variables like gender, class level, participating in extracurricular sportive activities, sports participation status of parents, having an indoor sports facility of students studying in Edirne province secondary schools by determining their attitudes towards Physical Education and Sports class. The sample of the study consisted of 1789 students from 7th grades (483 male, 480 female) and 8th grades (424 male and 402 female). To determine the attitudes of students towards physical education class 'Physical Education Class Attitude Scale' (BESTÖ) developed by Sherrin and Toulmin and adapted to Turkish by Özer and Aktop (2003) was used. Statistical analysis showed that there was a significant difference between gender, class level, participation to extracurricular sportive activities variables in terms of physical education attitude scale total score and there was no statistically significant difference between the scale scores of sports participation status of parents, and having an indoor sports facility variable. Attitude scale scores of male students were found to be higher than female students ($p=0,05$). Attitude scale scores of 7th grade students were found to be higher than 8th grade-students ($p<0,05$). Attitude scale scores of students participating in extracurricula activities were found to be higher than those who

did not participate in extracurricular activities (p=0,00). In addition, Pearson correlation analysis demonstrated that there was no relationship between BMI and attitude scale scores (p>0,05). As a result, the results obtained from the current study indicate that the attitudes of secondary school students owards physical education class were affected by gender, class level and age. It can be concluded that these factors were recommended to be taken into consideration in planning physical education lessons by relevant institutions to increase the attitudes of students towards physical education class.

Keywords: Physical education and sports, attitude, secondary school students.

KAYNAKÇA

1- Tortop Y. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ve eğitsel oyun uygulamaları (tez). Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2005.

2- Esen G. İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ve ders dışı spor etkinliklerine yönelik tutumlarında beden eğitimi öğretmenlerinin rolü (tez). İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2010.

3- Mamak H. İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyini etkileyen faktörler. Selçuk Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi 2012;14(1):109.

4- Ada EM, Comoutos N, Bal Sİ, Pehlivan Z. Beden eğitimi dersine yönelik durumsal güdülenme, tutum ve içsel konuşma arasındaki ilişki. (NWSASPS) 2020;15(4):53.

5- Balyan M, Yerlikaya Balyan K, Kiremitçi O. Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve özyeterlik düzeylerine etkileri. Selçuk Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi 2012; 14(2):196.

6- Akandere M, Özyalvaç NT, Duman S. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2010;(24):1.

7- Kaya Sarıdere Ş. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (tez). İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2018.

8- Öztürk Kuter F, Kuter M. Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi 2012;3(6):75.

9- Üren G, Doğan M, Akkaya E, Özbay B. Öğrencilerin gözünden beden eğitimi dersi öncelikli amaçları ve farkındalık: bir nitel betimsel çalışma. Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi 2021;2(1):58.

10- Cengiz Ö, Kılıç MA, Soylu Y. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. SOBAD 2018;1(2):141.

11- Yılmaz EB. Beden eğitimi öğretmenlerinin sağlıkla ilgili fiziksel uygunluk bilgisini ders uygulamalarına aktarma süreçlerinin öğretmen ve öğrenci gözüyle incelenmesi (tez). Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2019.

12- Yıldız Ö, Güven Ö. Beden eğitimi dersi öğrenci değer yönelimi ölçme aracının geliştirilmesi. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi 2013;4(11):28.

13- Yaldız AS. İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları (tez). Ankara: Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.

14- Orhan R, Yoncalık O. Türkiye'deki ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor alışkanlıkları. Kırıkkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Dergisi 2016;6(1):353.

15- Karataş M. Ortaöğretim 9. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (İstanbul İli Örneği) (tez). Bartın: Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2019.

16- Müftüler M, Koca Arıtan C. Yenilenen beden eğitimi ve spor öğretimi programlarının uluslararası politikalar kapsamında analizi. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi 2020; 5(2):159.

17- Kaya A. İlköğretim kurumları ikinci kademede öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi (tez). Bartın: Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2020.

18- Şentürk HE. Spora yönelik tutum ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenirliği. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2012;7(2):8.

19- Yetim A. Sporun sosyal görünümü. Gazi BESBD 2000;5(1):63.

20- Yaylacı FB. İlköğretim okullarında nasıl bir beden eğitimi dersi istiyorum. Milli Eğitim Dergisi 2012;42(195):194.

21- Özkan R. Resim, görsel sanatlar, müzik ve beden eğitimi derslerinin bireysel gelişim ve sosyalleşme açısından önemi. NWSASPS 2012;*7*(2):713.

22- Girgin Hologlu O. İlköğretim ikinci kademede öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları (tez). Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.

23- Arabacı İB. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yaşamlarında sporun anlam ve önemi. TurkishJournal of EducationalStudies 2017;4(1):115.

24- Aybek A, İmamoğlu O, Taşmektepligil MY. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 2011;2(2):51.

25- Hazar G. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını etkileyen faktörlerin araştırılması (tez). Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2019.

26- Taşmektepligil Y, Yılmaz Ç, İmamoğlu O, Kılcıgil E. İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2006;4(4):139.

27- Sungar E. İlköğretim okullarında beden eğitimi dersi verimliliğinde okul yöneticilerinin önemi ve okul yöneticileri üzerine bir araştırma: (Eskişehir İl Örneği) (tez). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2000.

28- Erdoğdu M, Öçalan M. Yeni ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim programının uygulanabilirlik düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2010;15(3):41.

29- Ayan S, Tamer K. İlköğretim I. ve II. kademede beden eğitimi dersinin amaçlarına göre uygulanma durumunun incelenmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2010;15(1):25.

30- Kır R. İlköğretim II. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışları (Kırıkkale İli Örneği) (tez). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2012.

31- Çakmak Yıldızhan Y, Çağlayan GN. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile sosyal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2019;24(4):227.

32- Sivrikaya Ö, Kılçık M. Farklı illerdeki ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının ölçülmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 2018;9(3):162.

33- Çelik Z, Pulur A. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı 2011;8:115.

34- Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G. İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi 2006;17(2):48.

35- Keskin N, Öncü E, Küçük Kılıç S. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2016;14(1):93.

36- İbrahimli R. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve fiziksel aktivite düzeylerinin incelenmesi (tez). İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2019.

37- Güllü M, Güçlü M, Arslan C. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Sport Sciences 2009;4(4):273.

38- Güven Ö, Öncü E. Beden eğitimi ve spora katılımda aile faktörü. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 2006;10(10):81.

39- Güllü M, Şarvan Cengiz Ş, Öztaşyonar Y, Kaplan B. Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 2016;1(2):49.

40- Breuer C, Hallmann K, Wicker P. Determinants of sportparticipation in differentsports. Managing Leisure 2011;16(4):269.

41- Öncü E, Güven Ö. Beden eğitimi dersine yönelik ana-baba tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2011;5(3):184.

42- Türker M, Varol R. İmam hatip ortaokullarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının araştırılması (Bartın İl Örneği).Electronic Turkish Studies 2017;12(25):749.

43- Şam CT, Bayram M, Taşdemir N. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Ağrı İli Hamur İlçesi Örneği). Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2021;23(4):131.

44- Durdabak Ö. Edirne ili merkez ilçesinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması (tez). Edirne: Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2019.

45- Hologlu OG. ilköğretim ikinci kademede öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları (tez). Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.

46- Çitil Ö, Karayol M. An investigation on attitudes and sports manship behaviors regarding physicaled ucationlessons.Int. J. Educ. Tech. Sci.Res2022;7(18):1139.

47- Aydın MS. Kütahya ilinde bulunan ilköğretim kurumları ikinci kademede öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi (tez). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2017.

48- Aras Ö. ilköğretim kurumları ikinci kademede öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi (Kars İli Örneği) (tez). Ankara: Gazi Üniversitesi; Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2013.

49- Girgeç H. Lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları (Kahramanmaraş İli Örneği) (tez). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2022.

50- Ünal İ. Beden eğitimi ve spor dersinde kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin ortaokul öğrencilerinin bilişsel ve psikomotor erişileri üzerine etkisi ve beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi (tez). Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2016.

51- Yıldız HO. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumu ile okula aidiyet duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi (tez). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2022.

52- Yılmaz R. Ortaokullarda öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları (Erzurum İli Örneği) (tez). Kars: Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2021.

53- Sal İ. Erzurum ili köprüköy ilçesindeki lise ve ortaokullarda görev yapan farklı branş öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi (tez). Bursa: Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2021.

54- Üzer Y. Artırılmış gerçeklik uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarına etkisi (tez). Siirt: Siirt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2022.

55- Yapıcı AY. Yatılı bölge ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ile akademik başarı motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi (tez). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2019.

56- Anderson LW, Çıkrıkçı N. Tutumların ölçülmesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 1991;24(1):241.

57- Kılınç A, Salman S. Okul deneyimi derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 2007;27(1):23.

58- Güllü M, Güçlü M. Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2009;3(2):138.

59- Canlı U. Tekirdağ ili çorlu ilçesi ilköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları (tez). Edirne: Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2013.

60- Aktaş M, Alıcı D. Eğitimde ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutum ölçeği'nin (EÖD-TÖ) geliştirilmesi. Journal of Qafqaz University 2012;33:66.

61- Demirhan G, Altay F. Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi 2001;12(2):9.

62- Büyüköztürk Ş, Çakmak EK, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Demirel F. Bilimsel araştırma yöntemleri. 21.baskı. Ankara: Pegem akademi, 2016.

63- Newbold P. Statistics for business and economics. Upper saddle river. NJ: Prentice hall int,1995.

64- Özer D, Aktop A. İlköğretim öğrencileri için hazırlanmış bir beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin adaptasyonu. Spor Bilimleri Dergisi. 2003;14(2):67.

65- Morgan GA, Leech NL, Gloeckner GW,Barret KC. SPSS forintroductorystatistics: Use and interpretation. 6 th ed. New York: Routledge, 2004.

66- Korkmaz NH, Haloğlu OG. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşın tutumlarının incelenmesi. NWSASPS 2011;6(2):81.

67- Zekioğlu A, Gürsoy S, Gürsoy R, Çamlıyer H. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile öğrenmeye karşı sorumluluk davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Uluslararası Akademik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi 2020;2(1):9.

68- Kural S, Dilek AN, Kural V. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile sportmenlik davranışları sergileme düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi. Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi 2022;6(1):1.

69- Gürbüz A, Özkan H. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Muğla İl Örneği). Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 2012;3(2);78.

70- Yaldız AS, Özbek O. İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları. Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi 2018;26(1):75.

71- Türksoy KK, Kurtuluş Ö. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ve sportmenlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi 2022;11(3):1304.

72- Hasdemir M, Hazar Z. Ortaokul öğrencilerinin temel demokratik değerlere karşı tutumları ile beden eğitimi dersindeki sportmenlik davranışlarının incelenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2021;8(3):33.

73- Yücekaya MA. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeylerinin incelenmesi. IJMC 2020;3(1):27.

74- Keskin Ö. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Sakarya İli Örneği) (tez). Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2015.

75- Uslu E, Özlü K. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile beden eğitimi dersindeki mutluluk düzeylerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 2022;7(3):287.

76- Zengin S. Çocuk ve gençlik merkezlerinde hizmet alan 12-18 yaş arası erkek çocukların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleriyle benlik saygılarının incelenmesi (tez). Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2013.

77- Çolak FŞ. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum İli Örneği) (tez). Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları Ve Spor Bilimleri Enstitüsü; 2019.

78- Sivrikaya Ö, Kılçık M. İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce örneği). CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2017;12(1):1.

79- Erden C, Özmutlu İ. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kars İli Örneği). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi 2017;(20):415.

80- Öncü E, Güven G. Ana-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 2011;2(2):28.

81- Kılıç M. Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesi (tez). İstanbul: Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2015.

82- Aras L, Asma MB. Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 2020;5(1):27.

83- Atik G. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kırıkkale İli Örneği) (tez). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2020.

TABLOLAR

Tablo 1: Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanına ait tanımlayıcı veriler **15**
Tablo 2: Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının cinsiyet açısından karşılaştırması **15**
Tablo 3: Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının sınıf düzeyi açısından karşılaştırması **16**
Tablo 4: Katılımcıların yaş, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, VKİ ve tutum ölçek puanlarının spora katılım açısından karşılaştırması **16**
Tablo 5: Katılımcıların spora katılımının cinsiyet değişkeni açısından frekans değerleri **17**
Tablo 6: Katılımcıların haftalık spora katılım değişkeninin tanımlayıcı verileri **17**
Tablo 7: Spor yapılan yerin frekans ve yüzdelik değerleri **17**
Tablo 8: Spor türüne ait frekans ve yüzdelik değerler **18**
Tablo 9: Annesi spor yapan ve yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması ... **19**
Tablo 10: Annesi spor yapan ve yapmayan katılıcıların frekans ve yüzdelik değerleri **19**
Tablo 11: Babası spor yapan ve yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması.. **20**
Tablo 12: Babası spor yapan ve yapmayan katılıcıların frekans ve yüzdelik değerleri **20**
Tablo 13: Okulunda kapalı spor salonu olan ya da olmayan katılımcıların ölçek puanlarının karşılaştırması **21**

ÖZGEÇMİŞ

EKLER

Ek-1. Bilgilendirilmiş olur formu

Ek-2. Beden eğitimi ve spor tutum ölçeği

Ek-3. Edirne Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü onayı

Ek-4. Bilimsel araştırma değerlendirme etik kurulu kararı

EK 1

ANKET FORMU

EDİRNE MERKEZ İLÇE ORTAOKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Değerli Öğrenciler;

Bu çalışmanın amacı Edirne Merkez İlçe Ortaokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesidir. Çalışmaya katılıp katılmamakta tamamen serbestsiniz. İstediğiniz anda soruları cevaplamaktan vazgeçebilirsiniz. Bu durumda cevaplanan bölüm çalışmaya dahil edilmeyecektir. Çalışma kapsamında Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınacak izin doğrultusunda elde edilecek bilgiler gizli tutulacak olup bilimsel çalışma dışında başka amaçlar için kullanılmayacaktır. Lütfen işaretlenmeyen cevap ve istenen bilgi kısmını boş bırakmayınız. Tüm soruların cevaplanması ve istenilen bilgilerin eksiksiz doldurulması çalışmanın sonuçlarını etkileyecektir. Bu nedenle azami özen gösterilmesi gerekmektedir. Katılımınız için teşekkür ederiz…

Doç. Dr. Cem KURT
SORUMLU ARAŞTIRMACI

A. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1. **Sınıfı:** **Şubesi:**
2. **Doğum Tarihiniz:**
3. **Yaşınız:**
4. **Boyunuz:**
5. **Kilonuz:**
6. **Cinsiyetiniz:**

   Kadın ( ) Erkek ( )

7. **Annenizin Eğitim düzeyi nedir:**

   İlkokul mezunu ( ) Ortaokul mezunu ( ) Lise mezunu ( ) Üniversite mezunu ( ) Lisansüstü mezunu ( )

8. **Babanızın Eğitim düzeyi nedir:**

   İlkokul mezunu ( ) Ortaokul mezunu ( ) Lise mezunu ( ) Üniversite mezunu ( ) Lisansüstü mezunu ( )

9. **Okul dışında herhangi bir kurumda spor yapıyor musunuz :**

   Evet ( ) Hayır ( )
   Evet ise nerede ve hafta da kaç gün:..... Hangi sporu yapıyorsunuz: .....

10. **Okulunuzda kapalı spor salonu var mı?:**
    Evet ( ) Hayır ( )

11. **Anneniz düzenli olarak spor yapıyor mu:**
    Evet ( ) Hayır ( )
    Evet ise hafta da kaç gün ..... Hangi sporu yapıyor: .....

12. **Babanız düzenli olarak spor yapıyor mu?:**
    Evet ( ) Hayır ( )
    Evet ise hafta da kaç gün ..... Hangi sporu yapıyor: .....

EK 2

Evrak Tarih ve Sayısı: 01.02.2022-E.199567
Evrak Tarih/ Sayısı: 27.01.2022-197872

İlköğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Bu çalışmanın amacı Edirne Merkez İlçe Ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Çalışmaya katılıp katılmamakta tamamen serbestsiniz. İstediğiniz anda soruları cevaplamaktan vazgeçebilirsiniz. Bu durumda cevaplanan bölüm çalışmaya dahil edilmeyecektir. Çalışma kapsamında Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınacak izin doğrultusunda Fiziksel Uygunluk Karnenize ulaşılacağından Adını ve Soyadınıza ihtiyaç duyulacaktır. Elde edilecek bilgiler gizli tutulacak olup bilimsel çalışma dışında başka amaçlar için kullanılmayacaktır. Lütfen işaretlenmeyen ve cevap istenen bilgi kısmını boş bırakmayınız. Tüm soruların cevaplanması ve istenilen bilgilerin eksiksiz doldurulması çalışmanın sonuçlarını etkileyecektir. Bu nedenle azami özen gösterilmesi gerekmektedir.

Katılımınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Cem KURT
Sorumlu Araştırmacı
Tel: 0537 284 63 45

	MADDELER	Tamamen katılıyorum	Çok katılıyorum	Orta Düzey katılıyorum	Az katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Egzersiz (beden eğitimi dersinde katıldığınız oyun ve spor da dahil olmak üzere her şey) yapmaktan hoşlanıyorum.					
2	Beden Eğitimi derslerine bu kadar çok zaman ayırmaya değmiyor.					
3	Beden eğitimi dersinde sınav (sözlü) yapılmamalıdır.					
4	Arkadaşlarımın çoğu Beden Eğitimi dersinden hoşlanıyor.					
5	Beden Eğitimi dersinde istediğimiz oyunları oynayamıyoruz.					
6	Beden Eğitimi dersinde öğrendiğimiz beceriler çok önemlidir.					
7	Beden Eğitimi dersi arkadaşlarımla daha uyumlu olmamı öğretmiştir.					
8	Beden Eğitimi dersinde canımın yanmasından ya da yaralanmaktan korkuyorum.					
9	Beden Eğitimi dersinde oynadığım oyunların çoğu zaman kaybeder.					
10	Beden Eğitimi dersinde sadece bu derste iyi olanlar katılmalıdır.					
11	Beden Eğitimi dersinde ayrılan zaman çok kısadır.					
12	Beden Eğitimi dersinde oyun oynamaktan hoşlanıyorum.					
13	Beden Eğitimi dersinde oyun oynadığımızda ben hiçbir zaman önemli bir konumda olamıyorum.					
14	Beden Eğitimi dersleri olmadan da yeterince egzersiz (oyun ve spor da dahil olmak üzere her şey) yapıyorum.					
15	Beden Eğitimi dersinde hareketleri yapamadığımda arkadaşlarım bana gülüyorlar.					
16	Beden Eğitimi öğretmenleri çocukları seviyorlar.					
17	Beden Eğitimi dersi olmasaydı, duygularıma daha kolay hakim olabilirdim.					
18	Beden Eğitimi dersi bize başkalarının haklarına saygı göstermeyi öğretiyor.					
19	Beden Eğitimi becerileri yaşamı daha bir zevkli kılıyor.					
20	Beden Eğitimi dersinde arkadaşlarımdan daha önce yoruluyorum.					
21	Bazı anne ve babalar Beden Eğitimi dersine pek önem vermiyorlar.					

EK 2

Evrak Tarih ve Sayısı: 01.02.2022-E.190367
Evrak Tarih Sayısı: 27.01.2022-197872

	MADDELER	Tamamen katılıyorum	Çok katılıyorum	Orta Düzey katılıyorum	Az katılıyorum	Hiç katılmıyorum
22	Beden Eğitimi dersinde öfke ve benzeri duygularıma hakim olamıyorum.					
23	Beden Eğitimi derslerimiz eğlenceli geçiyor.					
24	Koşmaktan boşlanıyorum.					
25	Beden Eğitimi dersindeki tartışmalar arkadaşlarımı kaybetmeme neden oldu.					
26	Beden Eğitimi dersi kendinyorumun (kuvvet, hız, esneklik, dayanıklılık) gelişmesine yardımcı oldu.					
27	Büyüdüğüm zaman da egzersiz (oyun ve spor dahil olmak üzere her şey) yapmaya devam edeceğim.					
28	Anne ve babam Beden Eğitimi dersinde giysilerimi yırrattığım veya kirlettiğim için sık sık beni azarlıyorlar.					
29	Beden Eğitimi dersi iyi sportmenliği öğretiyor.					
30	Beden Eğitimi dersine ait olmadığımı hissediyorum.					
31	Beden Eğitimi dersi rahatlamama yardımcı oluyor.					
32	Beden Eğitimi dersinde aptalca şeyler yapmak zorunda kalıyoruz.					
33	Beden Eğitimi dersi sayesinde yeteneklerimin farkına vardım.					
34	Beden Eğitimi dersi sağlığı geliştirme açısından zaman kaybıdır.					
35	Beden Eğitimi dersi arkadaş edinmeme yardımcı olmuyor.					
36	Hemen hemen bütün Beden Eğitimi derslerinde yeni şeyler öğreniyorum.					
37	Havalar nasıl olursa olsun Beden Eğitimi dersini sabırsızlıkla beklerim.					
38	Beden Eğitimi dersi zorunlu olmamalıdır.					
39	Beden Eğitimi dersi öğrencileri sportmenlik dışında davranmaya teşvik ediyor.					
40	Beden Eğitimi dersi erkekler için olduğu kadar kızlar içinde önemlidir.					
41	Beden Eğitimi dersindeki birçok etkinlik kendimi beceriksiz hissetmeme neden oluyor.					
42	En iyi arkadaşımla aynı takımda olamadığımda Beden Eğitimi dersinde oynamak istemiyorum.					
43	Beden Eğitimi dersi bizi sağlıklı alışkanlıklara yönlendiriyor.					
44	Beden Eğitimi dersindeki not sistemimiz adildir.					
45	Beden Eğitimi dersleri mücadeleye dayalı, sert oyunları içeriyor.					
46	Beden Eğitimi dersi pek çok arkadaşımı daha iyi anlamama yardımcı oldu.					
47	Gerçekten çok iyi kondisyona (kuvvet, hız, esneklik, dayanıklılık) sahibim.					
48	Beden Eğitimi dersinde öğrendiklerimin çoğunu okul dışında da kullanabiliyorum.					
49	Haftada iki saat Beden Eğitimi dersi almamız gereksizdir.					

EK 3

T.C.
EDİRNE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-56569733-44-44132646 22/02/2022
Konu : Anket İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2020/02 sayılı Genelgesi
b) Trakya Üniversitesi Rektörlüğü'nün 01/02/2022 tarihli ve 199567 sayılı yazısı.

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hakkı TOKSÖZ' ün İl Millî Eğitim Müdürlüğümüze bağlı Edirne İli Merkez ve İlçelerinde bulunan Tüm Resmi Ortaokullarda bulunan öğrencilere yönelik uygulamak istediği **"Edirne İli Merkez Ortaokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi"** konulu araştırma çalışması kapsamında yer alan veri toplama araçları Anket Değerlendirme Komisyonu'nca incelenmiştir.

Makamınızca uygun görüldüğü takdirde, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hakkı TOKSÖZ' e ait anket çalışmasının; 2021-2022 eğitim-öğretim yılı sonuna kadar Edirne İli Merkez ve İlçelerinde bulunan Tüm Resmi Ortaokullarda bulunan öğrencilere gönüllülük esası gözetilerek, eğitim öğretimi aksatmamak, okul müdürünün denetiminde ve tüm sorumluluğun uygulayıcıda olması kaydı ile uygulanmasını olurlarınıza arz ederim.

Dr. Önder ARPACI
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR

Ali UYSAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Çavuşbey Mah.Hükümet Aralığı No:4 Vilayet yanı Edirne
Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: Necat SENGÖR Bigisayar İşletmeni
Unvan : Bilgisayar İşletmeni
Telefon No : 0 (284) 212 61 22
E-Posta: bilgiislemegitek22@meb.gov.tr
İnternet Adresi: edirne.meb.gov.tr Faks:2842126126
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 5819-cd0f-327d-9635-c27d kodu ile teyit edilebilir.

EK 4

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU Edirne, Türkiye

ARAŞTIRMA BAŞVURUSU ONAYIBAŞVURU BİLGİLERİ	PROTOKOL KODU	TÜTF-GOBAEK 2021/437	
	PROTOKOL ADI	Edirne İli Merkez Ortaokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	
	SORUMLU ARAŞTIRICI ÜNVANI / ADI	Doç. Dr. Cem KURT	
	ARAŞTIRMA MERKEZİ		
	DESTEKLEYİCİ		
	ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	Tek Merkez Ulusal	Çok Merkez Uluslararası
KARAR BİLGİLERİ	**Karar No:24/26**	**Tarih:13.12.2021**	
	Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cem KURT'un sorumluluğunda yapılması planlanan ve yukarıda başvuru bilgileri verilen Yüksek Lisans Öğrencisi Hakkı TOKSÖZ'ün tez çalışmasının araştırma başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş; araştırmaya ilişkin giderlerin gönüllüye ve/veya bağlı bulunduğu sosyal güvenlik kurumuna ödetilmediği koşullarda ve veri toplanacak yerlerden gerekli izinler alındıktan sonra gerçekleştirilmesinde etik bilimsel standartlar açısından sakınca bulunmadığına mevcudun oy birliği ile karar verilmiştir.	
ETİK KURUL BİLGİLERİ			
ÇALIŞMA ESASI	Helsinki Bildirgesi, İyi Klinik Uygulamalar Kılavuzu, TÜTF-GOBAEK Yönergesi		

ÜYELER

Ünvan/Ad/ Soyadı	Uzmanlık Dalı	Kurumu	Cinsiyeti	İlişki(*)	Katılım (**)	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Gülsüm ÖNAL Başkan	Tıp Tarihi ve Etik	T.Ü.T.F. Tıp Tarihi ve Etik A.D.	K	E H	E H	
Prof. Dr. Hakan GÜRKAN Başkan Yardımcısı	Tıbbi Genetik	T.Ü.T.F. Tıbbi Genetik A.D.	E	E H	E H	
Doç. Dr. Selçuk KORKMAZ Üye	Biyoistatistik	T.Ü.T.F. BiyoistatistikA.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Mehmet Erdal VARDAR Üye	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	T.Ü.T.F. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Hasan ÜMİT Üye	İç Hastalıkları	T.Ü.T.F. İç Hastalıkları A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Sernaz UZUNOĞLU Üye	İç Hastalıkları	T.Ü.T.F. İç Hastalıkları A.D.	K	E H	E H	
Dr. Öğr. Üyesi Sezgi SARIKAYA SOLAK Üye	Deri ve Zührevi Hastalıklar	T.Ü.T.F. Deri ve Zührevi Hastalıklar A.D.	K	E H	E H	
Dr. Öğr. Üyesi Oktay KAYA Üye	Fizyoloji	T.Ü.T.F. Fizyoloji A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Galip EKUKLU Üye	Halk Sağlığı	T.Ü.T.F. Halk Sağlığı A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Filiz TÜTÜNCÜLER KÖKENLİ Üye	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	T.Ü.T.F Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları A.D	K	E H	E H	
Öğr. Gör. Dr. Sinan ATEŞ Üye	Kadın Hastalıkları ve Doğum	T.Ü.T.F. Kadın Hastalıkları ve Doğum A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Sevtap HEKİMOĞLU ŞAHİN Üye	Anestezi ve Reanimasyon	T.Ü.T.F. Anestezi ve Reanimasyon A.D.	K	E H	E H	
Dr. Öğr. Üyesi Doğan ALBAYRAK Üye	Genel Cerrahi	T.Ü.T.F. Genel Cerrahi A.D.	E	E H	E H	
Doç. Dr. Burhan Can ÇANAKÇI Üye		T.Ü. Diş Hekimliği Fakültesi	E	E H	E H	
Doç. Dr. Hilal KEKLİCEK Üye		T.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi	K	E H	E H	
Avukat Emine NURLU Üye		T.Ü. Rektörlüğü	K	E H	E H	
Emekli Öğretmen Sinan SEÇKİN Üye		Serbest Üye	E	E H	E H	

*Araştırma ile ilişki
**Toplantıda Bulunma